

1. astahena maste.ət kopl of sto.ət fogel xi. n ze. in zla.ŋ 21. dikæ.əl mahtə da. hæ. ilwe. zolt ont fæxtə
2. mina mæst of hamazt of vrunt ista bloma 22. iksalu kruelkos x.e.vz // kro. la zijn grote kralen //
- gongi:to
(u zonder a. met nadruk)
3. tegaworax spinax ale. i n xmer minasim of
mæsinas (het laatste is nieuw)
4. sp. ja ixenkosj wa. røk // la. støx gegegd van een kind//
5. updasxip kro. ə gøx va. ximalt br. wøt
|| zakring is teg.t. ||
6. dantemoran hi. mo of kin splintz
in xenevi. ñer
7. dasxipar lækta xan lipnaaf
8. Indafabrik isniks tæxi:ɔ
9. humis hi:ɔ of humdagæ. i s hø:r make. int
|| kinaka tot ± 3 jaar ||
10. hastol. i n (ges)roun(f) fir. pøtjøs bi. ɔr // dambos.
het hoofd, de baas || - angleska, englas - glø. əs-
impintjø (= 2 dl, maat voor sterke drank || on
halaf pintjø ||
11. brentons fi:ɔr pønt bri:ka - kruikbos // bri:ka
zijn blauwe wilde pruimen, zijn heel zg.t ||
- mambos = een struik ||
12. xahema of hebä mi ve. if man of mixen væ. vz
driliterwe. in gedruyka // vør xø. əpa = verzopen //
13. he. i dredams minaklipøl
14. ikhepsm kne. i gøxi. ə // knæ. əs = meerw. ||
15. vastø. vønt wort haest (= haast = bijna) numir
gøri:rt // keramas en vastø. vønt ha.u.wøl
16. ikbentle. i dar kmihm of halu nime. tengags. ə
17. ikhebat ni xødɔ. ə - menaks
18. wi higot xødɔ. ə - he. i dɔ. 2 of dandij dɔ. 2
dikɔ. 2 in krimpt
19. sp. p. spinawep - nesprinkop of esprinajagə²
20. poet (met stijve klep) - mæts (onder klep) - ba. 1. n-
bona. uwt - vør ve. irt (oude mensen gebruiken het nog,
bv. gegegd u.e. paard) - we. j // dandris - een weide bij het
huis - gruis = grasland, dat gemaaid wordt - indabimt -
da bimt kwam onder water. Daar had men da
stra. us selvaelds - padestu. l (met stijve klep) - he. x (mv. heg) -
na kirkfors (mv. kirkforsa) - flipat. ər (tegenwoordig alleen
gebruikt bij nachtvinders (mv. flipat. ər)).
21. dikæ.əl mahtə da. hæ. ilwe. zolt ont fæxtə
22. iksalu kruelkos x.e.vz // kro. la zijn grote kralen //
- (u zonder a. met nadruk)
23. xøplant lkt fø. əl a. u wsxe. əp avbre. kr
24. he. i hi. o. t mambø. ət xøhat // xøbe. ətø ||
25. gima tue. i ja bre. jo sti. n - brejor en bre. ijer-
dombriststa
26. dat stanbile stidɔ. 2 nimir
27. dikæ.əl of mens hi. mle. vz arona prins
28. lysfar isni indanhimø gabli vz // ly. safer,
mv. ly. saf. ə. ə ||
29. dasxø. əl ke. i ndar x.e. i n mitom. i star nçðæ. ə
grwe. st // le. i za = teren = van leer ||
30. ikantx n. kuma vrdark verax ben
31. da bista drøyka gø. ər le. i ntantsøp // sspø-
weken van meel, brood in water // mspøkital ||
32. he. i kani gønweraka - he. i higot inda ke. əl
|| pe. i n inda ke. əl - bæ. ə. ə kpe. i n ||
33. stekis of xeti. s maste. əl andimbøsem
|| he. i besom - kamelbesom: hamillebezem ||
34. ne. jø mits kegeli wort(ar) numir gespalt
|| spø. əl ||
35. he. i - ikhebu al tue. i kras gøru: pø
36. di pe. ər isnire. ip - da. 2 xitox wita peta in
|| da pita xø. i n i re. ip ||
37. xøx. i n noda kar (= brouwland) - nat feit (= lagere
grond, geschikt voor verbouwen van mangelwortelen
en aardappels) // murfeltjø = stukje grond, waar
nooit een op zit ||
38. xahem yst sm he. i l gølt up heløpø mar. kr
39. he. i of dandins kalt noit we. i t brengø
40. xista heløfan darama kwe. i t
41. damens mutsen we. if of vøc. əw gø. i slø. of
gubewa. rs of basxarama // vrawks is verklein-
woord van vøc. əw ||
42. inda kænd. l ook kænd. zwema is xøwølak
43. he. i hidangra. tø bakes mdati sta. zekis
|| tixen grotsmul ||

44. wæ: - wæ: li (onderwetser, nog vaak te horen in
Somer-eind, dit ligt ten zuiden van Someren) muta dor
of mutanar da heleft fanteba en gæ:li dænder heleft
45. hælapis (Defens dabæt uprata of uphefo // uprata
als, wat men moet opbeuren, niet waar is //

46. mænæstær isovæt ænvara.raka

47. xi spræ.nø xowet asakana want xæhebagawet
 // wiwis weta witweitsta kan //

48. dambwomkweker xældambwom grivija

49. du yrstævenstors i: dr.xt - da.ros.mrs dr.xt
 // vænsters zijn de luiken buiten - ros.m zyn de
ruiten met omlijsting // o:."ræ = open //

50. blæ:jt fæ dyrstamis - da lestamis - blæf
 // da.jasxæs.øt = de trekschuit. Bij huis n kwamen er
nieuwe paarden voor. Paarden moesten in draaf lopen //

51. betspre:j - kirkforsendri, l - væspre: - æ:."t.spre:j -
 - æs:."tbre: - klo: - verax ma.ka - mest - hoj
 bre:ka - man botram smæ:."ra // botar - bætara =
harnen //

52. dawæ:f hissanh.ør læta afknipæ ook afsne:ø
 (dit taalste is ouder) // hissanh.ør = heeft het haar van haer //

53. xænvader hir.mæsjo:ør nɔ:ixø:øl lɔ:øta gø:ø

54. ikhebat nm affæro:j ðæmto:tæt nevan twatæ
 tagø:ø

55. vɔ:lmo:øla zidahi:ør nifø:øl indekontre:ø

56. ærpæt ook erða en jærdæ poet xe:ni fø:ølwært
 // stæ:na = stenen // drukronse pot = pot, waarop a.d.
bovenkant drie kronen stonden // olisto:."p = oligot //

57. denovansxwolt ook sxe:ter stdi bæ:den o:sva-
 tþyr on de vyrhert // den hert is het woonvertrek//

58. indamfert xæt noxtæka: " lmtækwatso
 // onkwatsanbal //

59. dikars dige:ft quyle:xt wanø

60. he:trækat pært sunzæstart // stvarazka nema
 mizænsta:t //

61. tunartæ:t kwamdagæli idrø:ør nadakeramus

62. dæp:tar dirz dat onxænlivm he:ir volmæktis

63. gæræxt mæwæl mar gærit niks te.gama of mæ:
 64. dæxwalywa xæla ga: "wgænøx tærxkumo

65. gæda vanda.øx nikø:rtr

66. Eta of læstæxa of xæ: " ge:ør ke:øs

67. xænamø:øtær iskæpot - he: " kani we:øtær
 // strumfils is ouder //

68. tixana wa:raman of he: tændaxæwe, øst en
 tixana mojans.vant // tæss.øt we:øt - kæ.j we:øt //

69. damenaka of dæfø:nska lɔ:øpt beravuto
 jo: dærræn be:st inda kæ:n of da kæ:n is xæspruno

70. ikwæ datambo:øj mambrif bro:xt

71. ikheptøx sonhartpe:øn

72. ikhammixin wersamensa nmgæ:ø // tædu:øt heba://

73. nɔ:demidæx spanewæt pært frædane:j ka:r
 of ka:rs // da pætæt is meew // an ka: raka = een karretje -
en slax ka:rs = een stoetkar // indæwæ:øs = inde war //

74. ikhepæmbitja korts van vnrda midagæ:øf

75. daðø:øn vanda kny:zrok saldo:øt - saldo:øt
 xæwæ:st

76. wætægina ka: rma. kar of ro:jmakar wð:ns
 // ikwe:øtæm niwð:ns // - am bo:gama.kar en
 pæ:ilmakar meende men, dat nog woont in Heere

77. dæro:øxa di hebala:y dorøys

78. ikxæde.vor niksfan - ginwo:øtaf // gænmitæ-
 ginklø:øta //

79. thinska of hintja wa:øs du:øt varda:øt kæsæd:øpa
 // dækæsæranil //

80. xænætæ enxænoræs:øpa // læ:øpanda ora en sups:øgæll

81. hardðærska is me ema. ntjø not bæxægæ:ø
 ambrimþixi:øtaþærska // da dærska vanhø:ør //

82. dær xænæpro:øt ook spræ:øt æs:øt i:le:øz
 // spræ:øt van een stoel //

83. he: " xæta tagæke:øt o:øpæenkwekta æren
 va:zka // sxe:na:wd: huilen - kæ:øta = huilen //

84. dimensa xæ:xtæ niksas xælt en quo:wt
 // (anære:øka stægkært) //

85. hæmant is dræ:x fandendo:øt // xæhebanan
 dræ:x kæ:øl //

87. daxnan krumawex - inankruykhelwex
||daxnan ltmwex|| we.goka = weggetje ||
mho.ə³gækə||

88. ik.xt fardaklæ:na mtrph.mka ||tramolks voor
hoekjes||

89. dambuk iskapt xəgɔ.ə tmađi mka.rst
ingeslikht

90. xənlitjo wa:s kort marqu: ||mkritle:t isxɔ.w
gəxvŋə||

91. oe:taxo.n of indoxɔ.j ixatxu of ixatbe.st

92. anasxltar mutxuj kanomtka

93. ny.k manənhi:wətis

94. ikwetni:t wɔrəklm mutsys:ka

95. na ka.uwa keldər isxu vartbi:ər

96. ikmɔs cca blu dr̥yjkə lmta.zəktəwza of
ambə:tə kumr

97. ikmut yrstaf yjɔ:r indastal vɔ:ra ||met de kruis-
wagen vɔ:ra - met pjet en ka:r vɔ:ra - toerf vɔ:ra||

98. mnbrys:z war smy:x

99. da rombur (Becker) - da rombur marktən
grɔ.ətm Rɔ.nds

100. damelsk is də.n en zu:ər - styrm dermat
mitərəx

101. waxɔ.n dipnt inany.r de.xt kanadu.ə (een put
is gegraven) ||ən ky.əl is een qat - mplekəm ky.əl =
kuil om groen in te wassen - mgra.f = een sloot -
blaftrn du.ə = slootje springen||

102. derve.lt niks fanm tɔ:zegə - he.i:isak^(w)y:z
(upsen wa.zək) - səky:z (bəslɔ.ən) ||he.i:dygət
səky:əc||

103. he.i:kamt alte.i:t prompt vptet of he.i:isno:t
Ximanes: ətələ:t (dit is verouderd)

104. initj. lijs x.e:i:nba:rəx di vyrspa.ə wə ||spə:wa=
braken - kitzs=braken ||blu.ə gəspa.ə wt = bloed
gespuwd||

105. dərəvdəge dɔ:r vpt vəda.uw

106. in helment - vptahirsloë:əs hebəxə də bρɔ:x
kepət xəvɔ:zə

107. gamudɔns fta is kuməki:ka

108. he.i: is fanlq.və gəkumə midəndikəkniply:rs
of engro.uta ly.əl gælt of an tæ:sə rəl gælt

109. didf.r is fanly., kənha.ut xəmakt

110. mngstra.əwt we.if mutkanana.jr

111. ikhephii:r grasxərə.jt martwas ko:jxwə:t

112. dəmbra.war əl dadət noxtədy.əris lmta bə:wə

113. barks-ikbə:t-gz:i:baklt-ha:i:baklt-baklti-
wə:l:baks-ikbaks-ge:i:baks-hə:i:baks-
wə:l:baks-wə:l:hebəqabaks

114. bijə - ik bij - gə:bit - hə:i:bit - wə:l:bijə-
bijə wə:l: - ikbɔ.əj - ikhepxəbojə - bojəzə:i:oh

115. tizənkłe:n marangu:j

116. gəkant fu:i:z e.ə:t kriga vptəma,rest // me.tjə:
een eitje||

117. hə:i:hə:gəz:z dati amə:i:zəldəyŋka

118. tmaə:i:tjə əl dati galə:ikha

119. derwə:ra və:if pre.əzə ||wur is pre.zə||

120. Indərdijan (e:kan) bwom ligə və:l ikals of
ikals // bə:wə:m is meow||

121. twə:tər zə:l da:tək t'wɔ.ə:kə - t'kəktal

122. thoj isnəxuy:n - t'snəxmarpasxəma.jt
||pasaf = pas af||

123. - makəzə midəndorin vanənə:i:

124. da bə:mpkə zəldər ni həndəx wass

125. dapə:tɔ:ur higijewē:n

126. onsa.ə:whoe.əs ixfəbrant // da hə:e:zə meow||
||hə:e:z - hə:e: meer. - mə:e:z - mə:e:z meer||
||krimər = kramer||

127. dərəma snijsə oe:i:staty:ər vanda:ko.ə // da
rəma:ko.ə - de melk hooft - dərəma zə:in
gəkohit = de melk is gekookt||

128. da:koe.star le:st - mə:kroe:əs - t'we:i:jkroe:əs

129. da:buis fandəkroe:igə bə:ə:zə dərtxəwe:xt
||bə:uis ook van de kar||

130. da:twe:i:ja doe:ə:tsars kwama hə:e:zə // prə:e:zə:
Pruisen||

131. xæhebannm bont en blɔ.əw gæsla.gr
132. dɔsa.us i swadφ.n - flɔ.w // ry:t ook betekenis van flauw!!
133. dæsnaw t̄dik - // tsnawt - thigasnawt //
134. t̄kan a.uwaxhe:t xælæ:daku gazi.nhep
// daka.u met nadruk!!
135. æ.indɔ:və wortxælæ:k ðne:j stat // hitam.t -
mötiga - een hele tv. een appel - ge: krigdmötiga //
136. duz: - ik duz:wat - gæ:duz:wat - hæ:dygat -
wæ:dunt en dynt - geli dudat - zæ:dunt - ik
digat - gæ:digat - hæ:digat - wæ:de:ant -
geli didat - zæ:de:ant - dejikdat - da hæ:
stmar - de:n zæ:stmar
137. dɔ.u:p - dɔ.u:pkt.e:tjə - dɔ.u:pfont - dæsldɔ:tə

138. dærs - he:i ds.rst - he:i ds.rst - he:i hixodrəs
// vlegels = vleugels //
139. be:na - ik be.in - ge:be:nt - he:bent - wæ:ba:nə -
geli be:nt - xæ:be:na - bent he:i bent hæ: -
ik hep xæbənə
140. Locale Landmaten: en kopsə = ± 3 are - en tq.pəsə =
5 kopsə = 16 2/3 are - omby.ndər = 1 ha.
141. Locale Waternamen: da kano.ət = de Zuid-Willemsvaart -
dɔ.ət = de Aa - da kłe:cnɔ.ət = de kleine Aa - da
z.stans ɔ.ət = de Astense Aa - da tɔ.əp = zijriviertje
van de Aa - Verdere dō.əpe zijn: de Ruitstɔ.əp en
dorrnls.əp - Als vennen werden genoemd: tħp.vn,
tstartfen, twitfen, tkilven, toerfen, dambra.nt,
vliessing - thixors bliksha-jantls ble:k, da
osjverset, da dyvalsky.ət - tme:vn - thaelvn
bestaat niet meer als zodanig.

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is zæmers

De inwoners heten zæmerss

Geen bijnaam bekend. Spotzin: van zæmers en ni bā:n

Aantal inwoners op 1 jan. 1958: ± 10.500

Baaltoestand. Er zijn de parochies: tærsp - te:nt - li.zap - da hæ:j en slæ.ʃ. 13.

De voornaamste gedeelten zijn: dɔ vli:s - da dñk - vlerak - dan idolsbærax - da e:int hɔ:uz - huva -
da hæ:s: yxs - thæ:t fælt - dan hæ:kant - dan reis.year - da ho:sf - varsol - spilhp.vol - da brmt -
ps.stol - dan herkande:k

In te:nt zjx tratenhawt - tfen - da pñndrman - op hogmbaraga - vliising - proesa - diranuk

In li.zap zjx: dan helspuit - dan boma - the:e:int - morsol - da winkelstrɔ:t - hærsol -

da bruikant - axtibruck - sti:pdyrk

In da hæ:j: da pñ:n (hier liggen of lagen de opgenoemde vennen) - da hñta (deze liggen aan de grens met Limburg) - thaxtbruwk - mþlankhøst

De gedeelten van sioe.ʃ. 13 zijn boven al genoemd, hierbij komt nog da mo:st - Jeder spreekt dialect, maar niet adereen spreekt somerens, aangezien vele van eldees zich hier hebben gevestigd. ± 50 jaar geleden woonden hier nog geen vreemdelingen. Toen telde plaats ea omgeving 3000 inwoners.

voornaamste bezigheden. In Lierop gemengd bedrijf, bosbouw. De oudste industrie in Someren is geweest het maken van verbandmiddelen uit tæroflok - Nu heeft men er een juwelafabriek, een halm-plankfabriek (vervanging van planken, 5 cm dik) uit stro, enige fabriek hiervan in Nederland), een deurenfabriek (50 arb.), een aluminiumfabriek, een machinefabriek (in Somereind, deze was vroeger een haspelafabriek) - twee confectiefabrieken. Veel arbeiders gaan naar Eindhoven en Helmond (± 600), veel naar Zeere (± 100).

Zegslieden. 1. Martinus Beekers; 57 j.; geb. te Someren; fouragehandelaar; heeft hier altijd gewoond; V. van Ammel t̄j Asteu, M. van Someren; praat altijd Somerens.

2. Wilhelmina Beekers - v.d. Bosch; 54 j.; geb. te Someren; echtgenote van 1 - heeft hier altijd gewoond; V. en M. van Someren; praat altijd Somerens.

3. Wilhelmus van den Warenburg; 49 j.; geb. te Someren; boer, pluimveehouder; heeft hier altijd gewoond; V. en M. van Someren; praat altijd Somerens.

4. Sofia Cinnemans - Jansen; 40 j.; hier geb.; echtgenote van onderwijzer; V. en M. van Someren; praat altijd Somerens.

(Alogsius J. Cinnemans; 42 j.; onderwijzer; geb. in Tongelrooy bij Neat; heeft hele opname gevuld. Hij is al 32 jaar in Someren woonachtig. Hij ook heeft de zegslieden uitgezocht en de samenkomst heeft te zijn huize plaats gehad).